

Vesmírny diplomat

Všetko najlepšie čitateľom Technického spektra. Vesmírny výskum je naozaj medzinárodná záležitosť. Svoju úlohu v ňom môžu hrať všetky krajiny. Tento odkaz poslal čitateľom 56-ročný americký astronaut Jeffrey Hoffman, ktorý minulý týždeň v piatok priletel na 4-dňovú návštevu SR. Vetami, ktoré fúzatý elegán napísal čitateľom Technického spektra, možno zhrnúť zmysel jeho návštevy.

„Prišiel som preto, lebo si myslíme, že veľké krajiny sa môžu učiť aj od malých,” vysvetľoval na pôde Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Preložené z diplomatickej reči: Hoffman sa prišiel oboznámiť s tým, čo všetko sa u nás vo vesmírnom bádani robí a akoby sa pripadne schopnosti našich vedcov dali využiť najmä na palube rodiacej sa Medzinárodnej vesmírnej stanice ISS. Prečo? - pý-

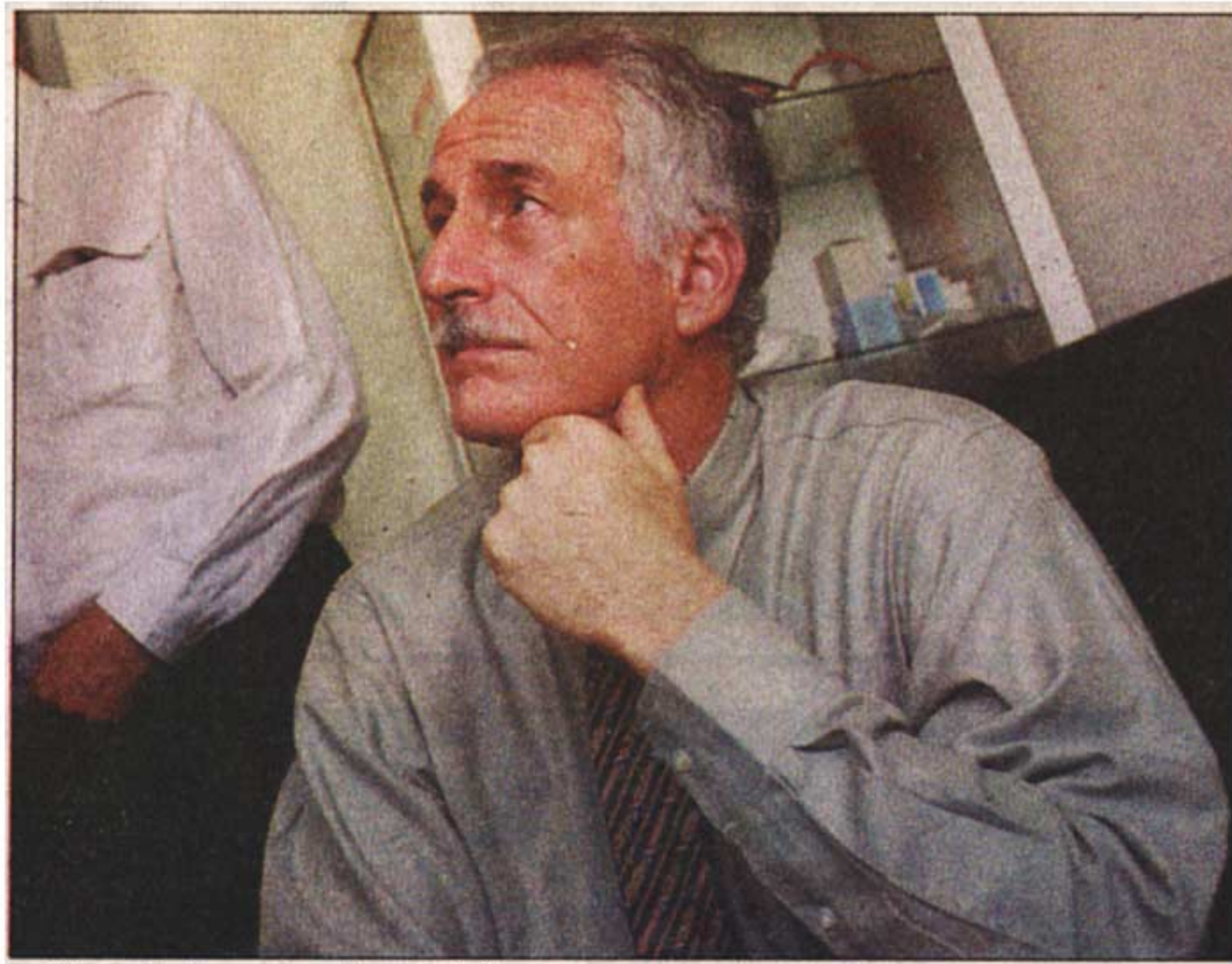
tate sa. Vari je slovenský vesmírny výskum vo svete neznámy? „Nie, naopak. A nejde len o to, že má u nás kozmické bádanie vyše tridsaťročnú tradíciu. Máme kontakty s vedcami z mnohých krajín sveta a prednášame na medzinárodných fórach, ale nie všetky naše aktivity a výsledky poznajú aj Američania,” hovorí Richard Kvetňanský, riaditeľ Ústavu experimentálnej endokrinológie SAV v Bratislave a koordinátor kozmického programu Štefánik, v rámci ktorého sa vlni uskutočnil let Ivana Bellu.

Návšteva Jeffreyho Hoffmana však bola ešte o čosi významnejšia. Astronaut totiž v súčasnosti pôsobí ako vesmírny diplomat - na veľvyslanectve Spojených štátov v Paríži pracuje ako zástupca amerického Národného úradu pre letectvo a vesmír (NASA) pre Európu.

Pokr. - s. III

Jeffrey Hoffman počas návštevy Slovenska.

FOTO PRAVDA - MIŠO BAK

J. Hoffman ako aktívny astronaut na raketopláne 'Columbia' (1996).

FOTO NASA

Best wishes to the readers of Technické Spektrum. The exploration of space is truly an international activity in which all countries should play a role.

Jeffrey Hoffman
NASA Astronaut
Bratislava
12 May 2000

Všetko najlepšie čitateľom Technického spektra.

Vesmírny výskum je naozaj medzinárodná záležitosť. Svoju úlohu v ňom môžu hrať všetky krajiny

Jeffrey Hoffman, astronaut NASA

Vesmírny diplomat

Dok. - s. I

Hoffman je teda de facto najvyšší predstaviteľ NASA na starom kontinente. „Jeho úloha je vytvárať podmienky na spoluprácu medzi NASA, ESA (Európska vesmírna agentúra) a malými štátmi starého kontinentu,” povedal člen predsedníctva SAV Dalibor Krupa.

„Išlo o informatívnu návštevu, ale sme radi, že prišiel. Najdôležitejšie sú totiž osobné kontakty. A Hoffman je práve ten človek, ktorý by v ich získavaní mohol pomôcť,” povedal Karel Kudela z Ústavu experimentálnej fyziky SAV v Košiciach špecializujúci sa na výskum kozmického žiarenia.

Väčšina Slovákov zaoberajúcich sa vesmírnym bádanim teda Hoffmanovej návšteve pripisuje veľký význam. Napokon, jeho nedávna návšteva Maďarska napríklad vyústila do podpísania dohody s NASA.

„Musíme Američanov presvedčiť, že sme pre nich rovnocenný partner,” vysvetľuje R. Kvetňanský. „Nejde len o základný výskum, ale aj možnosť prístupu k informáciám, najmodernejším technológiám,

trendom a výsledkom napríklad zo satelitov a pracovísk, ktoré sa na vesmírne bádanie špecializujú. To všetko zostáva na zemi. A vracia sa každej krajine, ktorá sa do kozmického výskumu zapoji.”

Jeffreyemu Hoffmanovi preto predstavitelia našich výskumných ústavov, zapojených do vesmírneho bádania ukázali

všetko, čo sa u nás robí. Oboznámili ho, samozrejme, aj s doterajšími výsledkami misie Štefánik. Okrem Ústavu experimentálnej endokrinológie SAV v Bratislave Hoffman navštívil napríklad aj Astronomický ústav SAV v Tatranskej Lomnici, observatórium na Lomnickom štíte a Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach.

Jeffrey Hoffman má za sebou päť vesmírnych misií. Mimo planéty Zem dovedna pobudol 50 dní, v otvorenom vesmíre 25 hodín. Dvanásteho apríla oslávil 15. výročie svojho prvého kozmického letu. Vtedy - v roku 1985 - pôsobil sedem dní na palube raketoplánu Discovery. V roku 1990 sa zúčastnil na misii na palube Columbie (takmer 9 dní), v roku 1992 na palube Atlantis (takmer 8 dní), v roku 1993 letel raketoplánom Endeavour (takmer 11 dní) a v roku 1996 znova na palube raketoplánu Columbia (takmer 16 dní).

Hoffman patrí medzi astronautov špecialistov. Znamená to, že predtým ako ho v roku 1978 vybrali do vesmírneho programu ako potenciálneho astronauta, sa na vesmírnom výskume zúčastňoval na zemi - v jeho prípade ako vedec. Hoffman teda pred zaradením medzi astronautov nebol ani vojak, ani pilot. Špecializoval sa na výskum vesmírneho žiarenia, konkrétne gama a röntgenového žiarenia. Podieľal sa aj na konštrukcii, testovaní a sprevádzkovaní mnohých prístrojov. Počas 50 dní vo vesmíre Jeffrey Hoffman dovedna na raketoplánoch nalietal 34,4 milióna kilometrov. Spomedzi aktívnych astronautov ho vyradili v roku 1997.

